

logie na Balkáně a její odraz v eschatologické literatuře), E. P. Naumova (K historii politického myšlení u jižních Slovanů) a B. N. Florji (Aritmos v polských listinách 13. století). Ideologickými aspekty raně středověké kultury se zabývali P. Charvát (Ideologická funkce kultury v přemyslovských Čechách), A. Avenarius (Slovanská kultura v raně středověkých Uhrách a její ideologické aspekty) a A. I. Rogova (Vzájemné vztahy a význam církevních a světských prvků v kultuře slovanských národů v 9.—12. století). K otázkám ideologie, státní struktury a kultury raně feudálních států se na základě archeologického materiálu vyslovili ve svých příspěvcích Z. Klanica (Pohanství a pohanská reakce na Velké Moravě), B. Dostál (Velmožské dvorce ve struktuře velkomoravského státu), Č. Bonev (Slovanské osídlení Balkánu a místní kultura — modely vzájemného působení) a N. Kačev (Byzantská kultura 6.—9. století a jižní Slované). Plné znění referátů bude publikováno ve zvláštním sborníku.

Pořádající organizace dokázala zejména díky soustavné péči hlavních organizátorů — D. Třeštika a J. Žemličky — vytvořit příjemné pracovní prostředí, v němž bylo možné při bohaté diskusi vyjasnit řadu problémů a navázat užší kontakty pro další spolupráci.

BOŘIVOJ DOSTÁL

Stav a úkoly výskumu slovanského a stredovekého osídlenia Slovenska

Dne 15. května 1986 se za předsednictví akademika B. Chropovského konala v Nových Vozokanech u Nitry porada, jejímž cílem mělo být zhodnocení dosavadních výsledků výzkumu a určení jeho dalších hlavních úkolů s cílem připravit rozsáhlou syntézu o celé sledované problematice ze zorného úhlu různých vědních disciplín. Tyto aspekty se též odrazily v úvodním slově akademika B. Chropovského, na něž navázal souhrnný vstupní referát dr. D. Bialekové, CSc., dr. Z. Čilinské, CSc. a dr. P. Šalkovského, CSc., který kriticky rozebral výsledky, možnosti a upozornil na dosud neobjasněná místa v historickém vývoji Slovenska od prvního vystoupení Slovanů do zániku Velké Moravy. Další úvodní vystoupení se týkalo vývoje povelkomoravského od 10. století do konce středověku, tedy až do 1. poloviny 16. století, a připravili je dr. P. Baxa, dr. D. Čaplovič, CSc. a dr. A. Ruttkay, CSc. K oběma předloženým materiálům následovala bohatá diskuse, v níž vystoupili mimo jiné akademici J. Poulík a B. Chropovský, dr. R. Marsina, DrSc., doc. dr. T. Štefanovičová, CSc., Ing. E. Hajnalová, dr. V. Sedlák, CSc. a dr. A. Avenarius, CSc. Porada přispěla k objasnění úkolů studia, jehož cílem by měla být obsáhlá práce o etnogenezi slovenského národa.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

II. mezinárodní sympozium archeologů a historiků skla

Již druhé mezinárodní sympozium o dějinách skla v Polsku bylo pod názvem „Stan i perspektywy badań nad dziejami szkła w Polsce“ uspořádáno ve dnech 20.—22. 10. 1986 pod záštitou Instytutu Archeologii i Etnografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika v Toruni. Referáty polských, sovětských a čes-

koslovenských badatelů prezentovaly současný stav znalostí o skle a jeho výrobě od pravěku do novověku. Obsáhlý blok přednášek byl věnován raně středověkému a středověkému sklu. Výsledky studia raně středověkého skla a sklářství v Polsku se zabýval J. Olczak, sklu a sklářství Kijevské Rusi byl věnován příspěvek J. L. Ščapové. Současný stav a perspektivy studia skla a sklářství v raně středověkém Československu shrnula Z. Himmelová. Vývojem českého skla a sklářství v následujícím období se v obsáhlých referátech zabývali E. Černá (současný stav a perspektivy studia středověkého sklářství v Čechách od 13. do přelomu 15. a 16. stol.) a F. Frýda (typologie středověkého skla v Čechách v tomtéž období).

Z dalších referátů lze zmínit příspěvek E. Tabaczyńské, věnovaný studiu benátského hutnictví skla a dále referát J. Sawické, zabývající se problematikou importů skla; přehled stavu bádání o technologii starých skel v Polsku podala A. Girdwoyń, o problematice konzervace skla hovořila B. Soldenhoffová.

ZDENKA HIMMELOVÁ

XVI. mikulovské sympozium

Ve dnech 23.—24. X. 1986 se v historickém sále mikulovského zámku konalo již XVI. mikulovské sympozium, tentokrát na téma „Vývoj obydlí, sídlišť a sídlištní struktury na jižní Moravě“. Větší část přednesených příspěvků se týkala právě období slovanského a středověku, a tudíž se o nich zmíníme podrobněji. V úvodním referátu nazvaném „Vývoj obydlí, sídlišť a sídlištní struktury na jižní Moravě v době slovanské“ načrtl doc. dr. B. Dostál, CSc., vývoj a změny v osídlení na jižní Moravě od 6. do 10. století, včetně výsledků studia jednotlivých sídlištních typů v celé oblasti, tzn. hradišť, vesnických sídlišť, pohřebišť a vlastního slovanského obydlí i dalších objektů, které tvořily součást slovanských osad. Dr. V. Nekuda, CSc., podal ve svém vystoupení přehled vývoje osídlení na Moravě v období feudalismu a současného stavu našich poznatků, charakterizoval jeho hlavní periody, všiml si procesu zánikání středověkých vesnic, možností dokumentace tohoto jevu a naznačil i úkoly dalšího výzkumu. Poslední z hlavních referátů přednesl doc. dr. V. Frolec, CSc., který zaměřil svoji pozornost na vesnická sídla a lidovou architekturu na jižní Moravě, zejména typy půdorysů osad, usedlostí a domu, jejich genezi a regionální diferenciaci.

Další koreferáty se již týkaly konkrétních příkladů a řešily dílčí problematiku. Dr. J. Unger, CSc. a dr. E. Kordiovský seznámili přítomné s vývojem osídlení na území břeclovského okresu od příchodu Slovanů v 6. století do roku 1980 a pokusili se stanovit na základě archeologických nálezů i písemných pramenů hustotu osídlení v rámci sídlištní struktury pro jednotlivé periody a odhadnout i počet obyvatel. Doc. dr. Z. Klanica, DrSc., informoval účastníky sympozia o vývoji sídlištní struktury v oblasti zázemí mikulčického ústředí, konkrétně výzkumů časněslovanské a velkomoravské osady v Mutěnicích a sídliště i pohřebiště z doby velkomoravské v Prušánkách (obě okr. Hodonín). Dr. Z. Měřínský zaměřil svoji pozornost na obecnější otázky problematiky vývoje osídlení jižní a jihozápadní Moravy v 10. až 1. polovině 16. století, metodické postupy, východiska a dosud dosažené výsledky i další perspektivy. Jednání I. sekce, v němž byly zahrnuty koreferáty týkající se středověku, se zúčastnili i dva zahraniční badatelé. Dr. S. Kłys hovořil o vývoji osídlení Vel-